

৬৫ ভাগ প্রাথমিক শিক্ষায় শিক্ষিত

পরিবর্তনেৰ হাওয়া গারোদেৱ জীবনযাত্রায়

উজ্জ্বল মেহেন্দী: সুনামগঞ্জ থেকে :
শিক্ষাদীক্ষায় চিৰোক্ষিত সুনামগঞ্জেৰ
আদিবাসী গারো সম্পদায়েৰ মাঝে স্বতন্ত্ৰ
অস্তিত্বেৰ পৰিমণল ডেক কৰে শিক্ষার
আমো প্ৰবেশ কৰেছে। সুনামগঞ্জ সদৰ
থানার বঙ্গোৰচৰ ইউনিয়নেৰ খাসিয়া
পাহাড়েৰ পাদদেশে নারায়ণতলা যমেৰ
৫০০ পৰিবারেৰ সন্তান-সন্ততি এখন
কুলগামী। কেউ-কেউ মূখ্যমিক ও উচ্চ
মাধ্যমিক শুল্ক অতিক্ৰম কৰে উচ্চশিক্ষাও
গ্ৰহণ কৰেছে। দশ্যত-পালাবদনেৰ ফলে
চলমান জীবনেৰ সৰ্বক্ষেত্ৰে পৰিবৰ্তন-সূচিত
হওয়ায় গারো সম্পদায়েৰ বৰ্তমান প্ৰজন্ম
তাদেৱ পূৰ্বপৰমেৰ পেশা ত্যাগ কৰে আপন
ধ্যান-ধৰণা ও সংস্কৃতিৰ বৈশিষ্ট্যকে ধৰণ
কৰে কৰ্মশ এগীয়ে আসছে আধুনিক
জীবনযাত্রাব দিকে।

বাংলাদেশ-ভাৰত সীমান্তবৰ্তী ধৰ্ম
নারায়ণতলাৰ গারো সম্পদায় এ জেলাৰ
আদি ও অতি প্রাচীন সম্পদায়েৰ
উত্তোলিকাৰী। জানা যায়, খৃষ্টপূৰ্ব ষষ্ঠ
শতাব্দীতে আৰ্যৱা এ দেশে আধিপত্য
প্রতিষ্ঠাতা পৰি তাদেৱ সঙ্গে আদিম
অধিবাসীদেৱ দ্বন্দ্ব শুল্ক হয়। পৰবৰ্তী সময়ে
এই আদিম সম্পদায়ই অনৰ্য পৰিচয় লাভ
কৰে। আৰ্য-অনৰ্য যুদ্ধে অনৰ্যৱা পৰাজিত
হয়ে চাৰদিকে ছড়িয়ে গড়ে এবং বন-
জঙ্গল, পৰ্বত-গুহায় আশ্রয়হণপূৰ্বক
বসতি গড়ে তোলে।

নারায়ণতলাৰ গারো সম্পদায় মূলত
তিস্তুতেৰ বাসিন্দা ছিল। কলক্ষে এৱা
বাংলাদেশেৰ খুলনা, নোয়াখালী, বার্মা
সীমান্ত অঞ্চল, দুৱাপুৰ, নালিতাবাড়ী,
খুৰমাকান্দা, টাঙ্গাইল, মধুপুৰ, জামালপুৰ,
ময়মনসিংহসহ প্ৰতিতি অঞ্চলে ছড়িয়ে
ছিটিয়ে অস্থায়িভাৱে বসবাস কৰে
উপজাতিঙ্গৱে প্রতিষ্ঠিত হয়। আৰ্যদেৱ
শৈন দৃষ্টিৰ অগোচৰে এৱা লোকলয় ছেড়ে
গহীন ঘন্টে চলাচল কৰাৰ স্বত্ৰে পৰ্বত
পাহড় যৈষে বসবাস কৰতে উৎসাহী ছিল।
এদেৱ বসবাসেৰ ফলে গহীন জঙ্গল এখন
আৰাদি এবং অনেকাংশে সমতল।

নারায়ণতলাৰ বৰ্তমানে গারো
সম্পদায়েৰ অভ্যন্তৰে হাজঁ, কুচ, বানাই,
সাবগান জাতেৰ লোক একত্ৰে বসবাস
কৰেছে। স্বাভাৱিকভাৱে এৱা বৈশ ঐক্যবৰ্ত
এবং অভ্যন্তৰে শুল্ক, অতিথিপৰায়ণ ও
আইনানুগত নিৰীহ নাগৰিক। বৌশ ও
কাটোৱ উচু মাচা তৈৰি কৰে বাসগহ নিৰ্মাণ
তাদেৱ, বংশানুকূলিক বেওয়াজ, হলেও
এখন বৃহৎ সমাজেৰ মতো এৱা বাড়িৰ
তৈৰি কৰেছে। বসত ঘৰেৰ সঙ্গে গুৰু ও
শুকৰেৰ খোয়াড় এবং বৈঠকখানা থাকছে।
নারায়ণতলাৰ গারো, সম্পদায়েৰ
পূৰ্বপূৰুষৰা বৌদ্ধ ধৰ্মাবলম্বী হলেও

বৰ্তমানে এৱা খৃষ্ট ধৰ্মে দীক্ষিত। এই
ধৰ্মালিৰ সম্মুখ হয়েছে ধাৰ্কবিশিষ্ট
আমলৈ।

প্রতিটি উপজাতিৰ মধ্যে মেঘন আনন্দ
নিয়ম-বানুনেৰ প্ৰচলন আছে তেৱেনি
নারায়ণতলাৰ গারো সম্পদায়েৰ মাঝেও
আছে। তাদেৱ সমাজ যাত্ত্বাত্ত্বিক ব্যবস্থায়
পৰিচালিত। এৱা সংস্কাৰ জীবনেৰ
সৰ্বক্ষেত্ৰে মাজাৰ দ্বাৰা প্ৰাপ্তি এবং
পূৰুষৰা কোনো সম্পত্তিৰ মালিক হয় না।
পূৰুষদেৱ বিয়ে হলে শুণৰবাড়ি অৰ্থাৎ স্ত্ৰীৰ
বাড়ি যায়। জীবন-জীবিকাৰ পাশাপাশি
এদেৱ সংস্কৃতি চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰে একটা
প্ৰতিষ্ঠ্য আছে। জমজমাট সাংস্কৃতিক
জীবনেৰ অধিকাৰী গারো নাবী-পুৰুষ
বিয়ে-শাদি, বড়দিন এবং আশুমি-কাৰ্তিক
মাসেৰ মাবামাযিতে উৎসৱ কৰে থাকে।
এতে তাৰা নৃত্যাগীত ও গচা মদ পান কৰে
আনন্দ কৰে। এছাড়া জেলা শহৰে ফি বছৰ
বিজয় দিবসেৰ (১৬ ডিসেম্বৰ) সাংস্কৃতিক
উৎসৱে এৱা বিশেষভাৱে আমৰিত হয়ে
দৃষ্টিন্দন নৃত্যাগীত পৰিবেশন কৰে।

গারোৰা একটি সাংস্কৃতিক সংগঠনেৰ
শাখা দ্বাৰা পৰিচালিত হয়ে 'বিভিন্ন
সাংস্কৃতিক কৰ্মকাৎ' অৰ্থাৎ নেৱ। এই
সংগঠনেৰ নাম টাইভাল ওয়েফৈফেয়াৰ
এসোসিয়েশন সংস্কৃতিপে ডিপ্রিলিউ। ১৫
সদস্যবিশিষ্ট এই শাখা কমিটিৰ চেয়াৰম্যান
হচ্ছেন শিশিৰ সাংমান। আধুনিক যুগেৰ সঙ্গে
তাল মিলিয়ে এই কমিটি তাদেৱ নিষ্পত্তি
সাংস্কৃতিক ধাৰাকে বেগৰান কৰিছে।

নারায়ণতলাৰ গারোৱা পূৰ্বে কৃষি,

বন্যপাশ ও মাছ পিকারকে একমাত্ৰ পেশা
হিসেবে বেছে নিয়ে দিনাতিপাত কৰলৈও
বৰ্তমানে, একফৰে পৰিবৰ্তনেৰ ধাৰা
লক্ষণীয়। আস্তে আস্তে তাদেৱ সমাজে শিক্ষা
বিস্তাৰ লাভ কৰায় অনেকেই পেশা বদল
কৰেছে। অৰ্থাৎ সিংহভাগ লোক এখন
পেশাগত দিক দিয়ে বেৱিয়ে আসছে গারো
সম্পদায়েৰ বৈশিষ্ট্য থেকে। আৰ এ
প্ৰবণতায় শিক্ষার অৰ্লো প্রতিটি ঘৰেই
জুলতে শুল্ক কৰাৰেছে। জানা যায়
নারায়ণতলাৰ বসবাসৰত গারো সম্পদায়েৰ
৫০০টি পৰিবারেৰ প্ৰায় দেড় হজাৰ

লোকেৰ ৬৫ ভাগ প্রাথমিক শিক্ষায় শিক্ষিত
হয়ে উঠেছে। শিক্ষাক্ষেত্ৰে 'এই' বিৱাট
অথসৱতা সম্পৰ্ক হয়েছে তন্মৰ অঙ্গমে
মিশন হাইস্কুল ও প্ৰাথমিক স্কুল প্রতিষ্ঠিত
হয়েছে। নোৱায়ণতলাৰ গারো সম্পদায়ৰ
লোকৰা নিজেদেৱ সব সময় অস্তানীয়
ভাৱে। কোনো প্ৰকাৰ জোৱ-জৰুৰতিমৰুৰক
কাজ কৰাৰ মানবিকতা নেই এখনৰ। তাই
বৰং এখা অনাবেক কথাৰ সহা কৰে না।

এই মুভিয়ে নিজে আৰাম ভৱি
ৰ স্থান গারো সম্পদায়েৰ ৩০/৩৫
জন দুৰ্বল যুক্ত অৰ্থাত্ত কৰাৰেছে। এ
তথ্যটি ভানালৈন স্থানীয় গারো সম্পদায়েৰ
বন্যজ্যাই নেতৃত্বান্বিত বাড়িৰ বদু সাংমা।

তাৰ সঙ্গে দীৰ্ঘ আলাপচাৰিতাৰ সূত্ৰে

জানা গেলো, ১৯১৫ সালে প্ৰথমে তাৰা

নারায়ণতলায় আসে এবং জঙ্গল কেটে

বনতি স্থাপন কৰে। প্ৰথমদিকে তাদেৱ প্ৰতি

অন্যান্য সম্পদায়েৰ সৰ্বা এবং হীনমন্তা

ছিল বিধায় নানা সময় রোমানলেৱ কৰলে

পড়তে হয়েছে। বৰ্তমানে আৰ এসব নেই।

সুন্দৰ এবং নিজেজ্বাল সামাজিক সম্পৰ্কতি

বিদ্যমান। ৭২ বছৰ বয়সী যদু সাংমা নিজ

সম্পদায়েৰ অনেক খুটিনাটি দিক তুলে ধৰে

বলেন, 'বাংলাদেশেৰ সব উপজাতিৰ মধ্যে

একটা পৰিবৰ্তনেৰ হাওয়া বইছে। তবে এ

পৰিবৰ্তন জাতকে বিসৰ্জন দেবে না বৱং

আধুনিক যুগে টিকে ধাকাৰ জন্য শক্ত ভিত

ৰচনা কৰে।'

সমাজসচেতন যদু সাংমা আৱো

জানান, আগে গারোৱা কৃষি, পত্ৰ ও মহস্য

শিকাইৰে পেশায় একচেটীয়াভাৱে

নিয়োজিত ছিল। বৰ্তমানে স্ত্ৰীৱ কৃষিকাৰ্জ

ও পশুপালনেৰ সাবিক কাজ সোমলাছে

এবং স্বামীদেৱ অন্য পেশায় আৰ সন্তান-

সন্ততিদেৱ শিক্ষাধৰণ উন্মুক্ত কৰছে।

নারায়ণতলাৰ গারো সম্পদায় যে দিন দিন

সমাজসচেতন হয়ে উঠছে তাৰ আকেটি

প্ৰয়াণ— এবাৱেৰ নিৰ্বাচনে নিৰ্ধাৰিত

মহিলা অসমে প্ৰাৰ্থী হয়েছেন সাংস্কৃতিক

সংগঠক শিশিৰ সাংমাৰ স্ত্ৰী পান্না বাণী

সাংমা। পান্না বাণী সংগোত্রেৰ ভোটেই

জয়লাভ কৰবেন বলে সকলেই আশাৰ্দী।

শুধু নারায়ণতলাৰ ধাৰাৰ সম্পদায়ে

বন্যপাশ নয়। জেলাৰ বিশুলেৰপুৰ,

দোয়াৱাৰা বাজার, তাহিৰপুৰ ও ছাতক

ধাৰাৰ সীমান্তবৰ্তী বিভিন্ন ধামে গারো

এবং সমংগোত্রী বসবাস কৰাৰেছে।